

Til Miljødirektoratet

23. april 2020

Huseiernes innspill til Klimakur 2030

Huseierne er opptatt av miljøvennlig boligpolitikk. Innen 2030 skal vi ha kuttet utslippene av klimagasser med 40 prosent samtidig som omstillingen mot lavutslippssamfunnet må være i gang for fullt. Granavolden-plattformen og vedtak i Stortinget sier at målet er 10 TWh energisparing i bygg. Husholdningene er en viktig brikke for å nå disse målene.

Både FNs miljøprogram og EU peker på energieffektivisering i bygg som et av de viktigste klimatiltakene de neste årene, fordi det vil ha stor og umiddelbar effekt¹. Et av FNs bærekraftsmål er ren energi til alle, et delmål er å doble energieffektivitetsraten på verdensbasis innen 2030². Rapporten Klimakur 2030 omhandler i liten grad energieffektivisering av boliger. Det mener vi den burde - og her er våre momenter som bør tas med.

400 millioner over strømrøgningen

Hvert år betaler norske husholdninger 400 millioner kroner til Enova for å finansiere energieffektiviseringstiltak. Vi bidrar også indirekte gjennom bevilgninger over statsbudsjettet. Enova er gjennom sin avtale med staten forpliktet til å stille til disposisjon minst 250 millioner til en rettighetsbasert ordning for enøk-tiltak i husholdningene.

Enova delte totalt ut over 2,3 milliarder kroner i støtte i 2017, men bare 165 millioner gikk til boligeiere. I 2018 gikk 275 millioner av samme utdeling til tiltak i husholdningene, riktignok godt hjulpet av utfasingen av oljetank og oljekamin.

Vi mener at Enova i større grad må prioritere boligsektoren, differansen mellom det husholdningene betaler inn til energifondet og det de henter ut er for stor. De 400 millionene boligeierne betaler inn til fondet, bør i sin helhet gå til tiltak i folks boliger. Når pengene ikke blir delt ut så bør man se på om terskelen for å oppnå støtte er for høy, eller om ordningen ikke er optimalt tilpasset slik den er i dag. Noe av grunnen er at mange boligeiere ikke er klar over hvilke støtteordninger som finnes, men det er også slik at Enova ikke støtter mange av de mest populære energitiltakene i norske hjem. Det er også mye usikkerhet rundt hvorvidt man får støtte, siden denne kommer i etterkant.

Huseierne vil beholde Enovatilskuddet. Men det avhenger av at en mer forholdsmessig andel av det boligeierne betaler inn til Enova, også kanaliseres tilbake til husholdningene. Det stiller krav til at støtteordningene for energisparing tilpasses bedre til boligeiernes interesser og behov. Det er viktig at man får støtte til de tiltakene folk flest faktisk gjennomfører, ikke bare de største og dyreste tiltakene som de fleste ikke har mulighet eller råd til å gjennomføre.

¹ https://naturvernforbundet.no/energi/energisparing/i_bygg/

² <https://www.fn.no/Om-FN/FNs-baerekraftsmaal>

I dag er det slik at Enova kutter i ordningene når folk faktisk gjør ønskede tiltak og tar støtteordningene i bruk. Sist ut er kutt i støtte til solceller, solfanger og balansert ventilasjon, samt avvikling av støtte til avtrekks- og luft-til-vann-varmepumpe.

Vi ser en kraftig dreining av støttemidlene til prosjekter som i stor grad handler om utvikling av eller utprøving av nye teknologier. Kjentegnet ved denne typen prosjekter er at de er kapitalintensive og kunnskapsintensive, og er derfor i all hovedsak forbeholdt store virksomheter.

En fortsettelse av denne kursen vil bidra til at Enovas ordninger kun vil være relevante for et smalt segment av kapitalsterke bedrifter, noe vi frykter kan gå ut over Enovas omdømme og statens evne til å skape oppslutning om denne typen ordninger.

Felles innsats

Fremover trenger vi en felles innsats, ikke bare på energisparing, men også på effektområdet, og da er det i alle fall viktig at folk fortsetter å investere i smarte elbilladere, solceller, varmepumper og smart strømstyring. Vi mener at flere tiltak i husholdningene bør gi tilskudd fra Enova, for å forsvare at vi betaler inn penger til dette over strømgningen.

Det er en utfordring at Enova ikke bruker opp potten de har til disposisjon for husholdningene, samtidig som mange boligeiere ikke får støtte til gjennomføring av tiltak som politikerne oppfordrer oss til. Det er et rimelig krav at det vi forbrukere betaler til Enova må tilbakeføres til oss i form av støtte til ENØK-tiltak i boliger. Dette betyr at støtte- og informasjonsordninger for energisparing må tilpasses boligeiernes interesser og behov.

Komplisert å være strømkunde

De siste årene har NVE jobbet med en ny nettleiestruktur som de mener i større grad reflekterer kostnadene som den enkelte strømkunde påfører nettet. Effekttariffer er ment å gi forbrukerne et økonomisk insentiv til å fordele strømbruken jevnere utover dagen, og innebærer i praksis en kraftig reduksjon i det variable leddet fra 70 til 10 prosent. Et lavt energiledd gir ingen bidrag til økt utnyttelse av nettet. Lavt energiledd vil derimot føre til at de som har investert i ENØK-tiltak og lokal energiproduksjon får en økt nettleie. Forbrukere med små boliger og lavt forbruk kan også oppleve at nettleien stiger, mens de med store boliger og høyt forbruk kan oppleve lavere nettleie.

Nettleiestrukturen NVE ønsker seg vil legge hindringer i veien for å realisere Norges forpliktelser etter Parisavtalen og Granavolden-plattformen, samt vedtak og mål fra Stortinget om energisparing, lokal energiproduksjon og elektrifisering av transportsektoren. Innføringen vil gå utover tusenvis av norske husstander som allerede har investert i ENØK-tiltak som isolering og varmepumpe, eller har lagt solceller på taket. De vil kunne sitte igjen med dyrere strømgning enn i dag, siden sluttsommen på regningen i mye mindre grad enn før påvirkes av hvor mye strøm du bruker totalt. Det betyr at avskrivningstiden på investeringen vil bli mye lengre enn før, og da er det stor fare for at husholdningene velger å ikke investere i energieffektiviseringstiltak fordi det tar for lang tid før investeringen blir lønnsom.

Vi frykter også at effekttariffer vil gjøre det enda mer komplisert å være strømkunde, For mange er dagens strømgning mer enn vanskelig nok å forstå med en nettleie som består av fastledd og energiledd. Innføring av effektledd vil gi en enda mer komplisert, uoversiktlig og mer uforutsigbar strømgning. Vi er redd for at forbrukerne ikke vil forstå hvilken atferd som vil gi lavere strømgning, og målet om økt utnyttelse av nettet vil da heller ikke realiseres.

Huseierne

Forsert utskifting av gamle vedovner

Klimagassutslippene fra oppvarming av bygg er små i Norge sammenlignet med de fleste andre land. Metan- og lystgassutslippene fra vedfyring regnes med som klimagassutslipp og et av tiltakene som er vurdert i rapporten er forsert utskifting av gamle vedovner. Forbud mot bruk av gamle vedovner, pante- og tilskuddsordninger, merkeordninger og informasjon er ifølge rapporten mulige virkemidler.

Vi ønsker at boligeiere skal kunne ta informerte og miljøvennlige valg og mener derfor at boligeiere bør informeres godt. Vi mener det bør innføres pante- og tilskuddsordninger som gir boligeiere økonomiske insentiver til å skifte ut gamle vedovner. Enova bør kobles på en eventuell forsert utskifting av gamle vedovner og gi økonomisk støtte til boligeiere, slik Enova gjorde ved utfasing av oljefyr og -tank.

Med vennlig hilsen

Morten Andreas Meyer
Generalsekretær